

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

מן החטא. הרהור עזירה: **עצורי מיעצרה במלה.** נוחה לרעות ומעצרת על מדומיה: **פומא.** לקלל ולגדף עד זמן סעודה כדי לזערו: **ומהדרגא ליה גנא.** שלא לזכור עמו ומלערתו: **מספקין.** נסתמין לשון ויפק [משלי ח] כמו פוקקין הנקבים (שבת דף קכה): **לרסה בלדה.** ישא אחרת אללה: **בחצרסה.** מקבלת תוכחה יותר: **בסילסא.** קוף: סגריה. יוס צדק ורוח: **דלף עורד וגו'** ואשם מדינים נשפוט. שוין הן: **סלון כנספו.** שאין לו זריעה בקרקע דכל שעה מיצר ודואג שמא תייקר התבואה או יעלו שערי שצר: **אין אלהים.** מי שאמר אין אלהים קרי נבל: **חברי.** פרכיים רשעים ומבזין

(א) [סנהדרין כג:], (ב) שם, (ג) זכרות, (ד) שם טו, ע"ש, (ה) [סנהדרין ק: ע"ש], (ו) לעיל סב, ע"ז ה, גדה יג, (ז) [בילקוט ובע"ז איתא רבי עקיבא וכן איתא בשאלות פ"י נח סימן ה וע"ע מוספתא פ"ח, (ח) [ב"ק פב, ע"ש], (ט) ס"א ומסך רש"ל, (י) [רש"ל, (כ) [רש"ל],

הגהות הב"ח

(א) ב"ח כגון אמר איני והא מתני: (ב) שם מתנה טובה בחוק ירח כ"ל ומצוה לבעלה וכתב טובה ממק: (ג) רש"י ד"ה שאלמי כי רוח וכו' שאני עשיתי יעטוף ומסיפא לרישה מודרש:

תוספות ישנים

אחר חכמי לבבל שגא פל מפורש בשמ"פ (פ"ק) דף מ"ה:

מוסף רש"י

בסילתא. בקעת עבה (נדה טו). זו חטוטי שבכי. ומאז מתב ביוני של המים (שמואל א י"ט). מספר ימיו כפלים. מרוב האהה חשוני כפליים (סנהדרין ק). רבים היו פצעי רובל. מנה וכמה מכות מקבל רובל המחזיק צעיר ויטא מתישני נשים ועסקו עמהם, שפעמים שמואלו בעלה עמה מחזיק עם אשתו ומכיו ופולטו (שם). המרגילים לדבר ערוה. ילדוף הרי הן מניין המעניר את הגמלה. שכניו הנכבד את הפסם, קי כל אשר להם כלה והולך. גמלה אירקו חמש שאינו צוער כדלמריין (בבב"ב גג). גמלה עוממת (סנהדרין טו). כבלוב. דיקה של עופות (שם). מה ילד יום. מה אירע איום שמה למחר איננו ממת הוא היום (שם). נמצא מצטער על העולם שאינו על שממיל על יום שאינו עתיד לראות, והיינו עולם שאינו עלו שהוא מלמעלה עליו ודואג על חס מיום הממדת שלל חסא עליו לרה (שם). רבים יהיו דורשי שלומך. שמהל מתאהב עם הכל, ואף על פי כן לא מגלה סודך לכולם אלא לאלה מני אלף (שם). עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. אורז יי ושמו גוף ומבאשית נולדו כל הנשמות העמדות להולד ומתנס לשם (ע"ז ה). אלו: חדר, כי גוף שם מקום המיוחד לנשמות העמדות ונולדים (נדה ג'). כי רוח מלפני יעטוף. היותו שלפני עמדות להיות נולדים קודם, יעטוף, מעב את הגמולה. דקרא בגמולה חכמי, כי לא לעולם ארבי ולא לגמל אקלף וגו' ונשמות שאני עשיתי יעטוף, ומסיפא לרישה ונשמות שאני עשיתי (נ"ה).

מן החטא ⁶ מקרי ליה רב יהודה לרב יצחק בריה ¹ ומוצא אני מר ממות את האשה א"ל כגון מאן כגון אמך ⁶ והא ² מתני ליה רב יהודה לרב יצחק בריה אין אדם מוצא קורת רוח אלא מאשתו ראשונה שנאמר ² יהי מקורך ברוך ושמה מאשת נעורייך וא"ל כגון מאן כגון אמך מתקיף תקיפא ועבורי מיעברא במלה היכי דמי אשה רעה אמר אביי מקשטא ליה תכא ומקשטא ליה פומא רבא אמר רבי חמא בר חנינא ⁸ כיון שנשא אדם אשה עונותיו מתפקקין שנאמר ³ מוצא אשה מוצא טוב ויפק רצון מה' ⁴ במערבא כי נסיב אינש איתתא אמרי ליה הכי מוצא או מוצא מוצא דכתיב מוצא אשה טוב מוצא דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה אמר רבא אשה רעה מצוה לגרשה דכתיב ⁴ גרש ליץ ויצא מודן וישבות דין וקלון ואמר רבא אשה רעה וכתובתה מרובה צרתה בצדה דאמרי אינשי בחברתה ולא בסילתא ואמר רבא קשה אשה רעה כיום סגריי שנאמר ⁵ דלף טורד ביום סגריי ואשת מדינים נשתוה ואמר רבא בא וראה כמה טובה אשה טובה וכמה רעה אשה רעה כמה טובה אשה טובה דכתיב מוצא אשה מצא טוב אי בגוה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהכתוב משבחה אי בתורה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהתורה נמשלה בה כמה רעה אשה רעה דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה אי בגוה משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שהכתוב מגנה אי בגיהנם משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שגיהנם נמשלה בה ⁶ הנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה זו אשה רעה וכתובתה מרובה ⁷ נתנני ה' בידי לא אוכל קום אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בר חייא זו אשה רעה וכתובתה מרובה במערבא אמרו זה שמוזנותיו תלוין בכספו ⁸ בניך ובנותיך נתונים לעם אחר ⁷ אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשת האב ⁹ בגויי נבל אכעיסם אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשה רעה וכתובתה מרובה רבי אליעזר אומר אלו הצדוקים וכן הוא אומר רבא ¹⁰ אמר רבא בלבו אין אלהים וגו' במתניתא תנא אלו אנשי ברבריא ואנשי מרטנאי שמהלכין ערומים בשוק שאין לך משוקין ומתועב לפני המקום יותר ממי שמהלך בשוק ערום רבי יוחנן אמר אלו חרשין אמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לכבל שגא מפני המתנות גזרו על המרחצאות יתיב גזרו על ג' מפני ג' גזרו על הבשר מפני המתנות גזרו על המרחצאות מפני הטבילה קא מחטמי שכבי מפני ששמוחים ביום אידם שנאמר ¹¹ והיתה יד ה' בכם ובאבותיכם אמר רבה בר שמואל זו חטוטי שכבי דאמר מר בעון חיים מתים מתחטמין א"ל רבא לרבה בר מארי כתיב ¹² לא יאספו ולא יקברו לדומן על פני האדמה יהיו וכתבי ¹³ ונבחר מות מחיים אמר ליה נבחר מות לרשעים שלא יחיו בעולם הזה ויחטאו ויפלו בגיהנם ¹⁴ כתוב בספר בן סירא אשה טובה מתנה טובה ¹⁵ לבעלה וכתבי טובה בחיק ירא אלהים נתת אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה גרשנה ויתרפא מצרעתו אשה כפלים העלם עיניך מאשת חן פן תלכד במצורתה אל תט אצל בעלה למסוך עמו ויין ושכר כי בתואר אשה יפה רבים הושחתו ועצומים כל הרוגיה רבים היו פצעי רובל המרגילים לדבר ערוה כניצוץ מבקיע גחלת ככלוב מלא עוף כן בתיהם מלאים מרמה אל תצר צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום שמא מחר בא ואיננו נמצא מצטער על העולם שאין שלו מנע רבים מתוך ביתך ולא הכל תביא ביתך רבים יהיו דורשי שלומך גלה סוד לאחד מאלף ¹⁶ אמר רבי אסי אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שנאמר ¹⁴ כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי תניא רבי אליעזר אומר ¹⁷ ככל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים שנאמר ¹⁵ שופך דם האדם באדם דמו ישפך וכתבי בתריה ¹⁶ ואתם פרו ורבו רבי ¹⁸ יעקב אומר כאילו ממעט הדמות שנאמר ¹⁵ כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתבי בתריה ואתם פרו וגו' בן עזאי אומר כאילו שופך דמים וממעט הדמות שנאמר ואתם פרו ורבו אמרו לו לכן עזאי יש נאה דורש ונאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים אמר להן בן עזאי ומה אעשה ישנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים תניא אידך רבי אליעזר אומר כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים שנאמר שופך דם האדם וסמך ליה ואתם פרו וגו' רבי אלעזר בן עזריה אומר כאילו ממעט הדמות בן עזאי אומר וכו' אמרו לו לכן עזאי יש נאה דורש וכו' ¹⁷ ת"ר ¹⁷ ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל מלמד

מדרש, יעטוף כמו (בראשית ג) והעטופים ללבו (דה"ג) כי לא לעולם ארבי, לאחר זמן הגמולה, ולא לגמל אקלף מלגמול, כי רוח אשר לפני, נשמות שגוף, יעטוף הוא המחזק, כמו העטופים ללבו, מלמד

צרתה בצדה. רצא לטעמיה דלמנר בסוף פירקון (לקמן סה). נושא אלם כמה נשים על אשתו: **שיתקיים ע"י אחרים.** אע"ג דמשמע צפרק אע"פ (כמוזות דף סג. וס) שנשא בתו של ר"ע דקאמר התם צרתיה של ר"ע עבדא ליה לנן עזאי הכי הא אמר צפ"ק דסוטה (דף טז): **דנשא וגירש:** וינא

תורה אור השלם

1. ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצוה ודומים ודומים לבה אסורים ידיו טוב לפני האלהים ימלט ממנה ויחטא ילכד בה: קהלת ז כי ידו מקורך ברוך וישקח מאשת נעורייך: משלי ה יח מוצא אשה מוצא טוב ויפק רצון מני: משלי יח כב גרש ליץ ויצא מודן וישבות דין וקלון: משלי יח כ"ב דלף טורד ביום סגריי ואשת מדינים נשתוה: משלי כו טו לכן בה אמר יי הנני מביא אליהם רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה ויפקו עלי ולא אשמע אליהם: ירימהו יא יי נשקך על פשעי בניך השתרנו עליו על צארי הכשיל בהו נתנני אדני בידי לא אוכל קום: איכה א יד 8. בניך ובנותיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות וקלות אליהם כל היום ואין לאל ידך: דברים כח לב 9. הם קנאוני בלא אל פסונוי ומהלכיהם איתי אקיאם בלא עם בגויי נבל אכעיסם: דברים יב כא 10. לנצח צדק לך אמר נבל בלבו אין אלהים והחיותו התעבינו עלילה אכן עשה טוב: התלים יא ד 11. ואם לא תשמעו בקול יי ומוריהם את פי יי והיתה יד יי בקם ובאבותיכם: שמואל א יב טו 12. ושחתם לשמש ולידה ולבל צבא השמים אשר אהבו ואשר עבדום ואשר הלכו אחריהם ואשר ידרשום ואשר השתחווו לזהם לא יאספו ולא יקברו לדומן על פני האדמה יהיו: דברים יב טו 13. ונבחר מות מדיים לכל השארים הנשאים מן המשפחה הרעה הזאת בכל המקומות הנשאים אשר הדרתים שם ואם יי צבאות: ירימהו יא ג 14. כי לא לעולם ארבי ולא לנצח אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ותשמות אני עשיתי: שפר דם האדם באדם דמו ישפך את בצלם אלהים עשה את האדם: בראשית טו 16. ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה: בראשית טו 17. ובנחה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל: במדבר י לו